ASOCIAȚIA MAXWELL

FIȘE DE ACTIVITĂȚI · PENTRU PĂRINȚI ȘI PROFESORI

Educația financiară pentru copii

Ce învață copilul despre bani pe vârste, după programele școlare, cum îl înveți acasă și 12 activități.

Pe vârste: la școală și acasă

6-8 ani **Clasa pregătitoare - a II-a**

La Matematică și explorarea mediului, copiii învață leul și banul (1 leu = 100 de bani), recunosc monedele și bancnotele și fac schimburi de aceeași valoare. În clasa a II-a apare și euro, cu cenții lui.

Acasă: Lăsați-l să plătească el o cumpărătură mică și să primească restul. Numărați împreună monedele din pușculiță.

9-10 ani **Clasele a III-a și a IV-a**

La Matematică: leul și banul, euro și eurocentul, schimburi de aceeași valoare, calcule cu bani și jocuri de rol „la cumpărături", cu numere cu virgulă și procente.

Acasă: Dați-i o sumă mică, fixă, pe săptămână și lăsați-l să decidă ce face cu ea. Greșelile mici de acum sunt lecțiile ieftine.

11-13 ani **Clasele a V-a - a VII-a**

În trunchiul comun nu există o materie despre bani în aceste clase. Educația socială are alte teme: drepturile copilului (a V-a), educația interculturală (a VI-a), cetățenia democratică (a VII-a). Banii se învață acasă sau la un opțional, cum este „Educație financiară (Banii mei)" pentru clasa a VII-a.

Acasă: Arătați-i o factură, un bon, o reclamă. Faceți împreună un plan pentru un lucru dorit, cu bani strânși în câteva luni.

14 ani **Clasa a VIII-a**

Educația economico-financiară, obligatorie din 2020-2021, o oră pe săptămână: drepturile consumatorului, nevoi și dorințe, venituri și cheltuieli, bugetul familiei, banca, dobânda și comisioanele, economisirea pentru copii, asigurările, spiritul antreprenorial.

Acasă: Faceți împreună bugetul unei luni de familie. Lăsați-l să compare două oferte, două telefoane sau două abonamente, și să spună de ce l-ar alege pe unul.

Clasa a VIII-a: cele trei teme ale programei

Cetățeanul ca om de economie. Consumatorul și producătorul: Ce drepturi are când cumpără, cum face o reclamație, ce înseamnă inițiativa și riscul unui mic antreprenor.

Banii și bugetul. Nevoi, dorințe, venituri, cheltuieli: Cum arată banii și la ce folosesc, moneda națională, bugetul personal și al familiei, planul pentru un scop.

Banca și asigurările. Economisire, credit, plăți: Ce face o bancă, ce produse de economisire există pentru copii, dobânda, comisioanele și cum compari ofertele.

Cum îl înveți acasă

Bani de buzunar, puțini și fără sărite. O sumă mică, fixă, în aceeași zi a săptămânii. Fără bani în plus când s-au terminat: așa învață copilul să-și împartă banii.

Trei borcane: cheltui, economisesc, dăruiesc. Fiecare sumă primită se împarte în trei. Copilul vede cu ochii lui că banii au mai multe roluri, nu doar cumpărături.

Nevoie sau dorință?. La cumpărături, întrebați: „De asta avem nevoie sau ne-o dorim?" Ambele sunt în regulă, dar nevoile vin primele.

Vorbiți despre bani fără secrete și fără frică. Spuneți cum câștigați banii și pe ce se duc. Copilul nu are nevoie de sume, ci să înțeleagă că banii vin din muncă și se termină.

Lăsați-l să greșească acum, cu sume mici. O jucărie cumpărată în grabă și uitată a doua zi e o lecție ieftină. Discutați fără reproș: „Ce ai face altfel?"

Un scop, un plan, o dată. Pentru un lucru dorit, scrieți împreună cât costă, cât pune deoparte în fiecare săptămână și când îl poate cumpăra.

Pe vârste, după programele școlare: Matematică și explorarea mediului (OM 3418/2013), Matematică, clasele a III-a și a IV-a (OM 5003/2014), Educație socială, clasele a V-a - a VIII-a (OM 3393/2017). Educația economico-financiară este obligatorie în clasa a VIII-a din 2020-2021. Sfaturile și activitățile sunt propunerile Asociației Maxwell România.

12 activități, explicate pas cu pas · bifați ce ați încercat

1 Primii pași cu banii

Pentru clasele pregătitoare - a II-a

☐ Magazinul din clasă

40 de minute · 6-8 ani

1. Copiii aduc jucării sau desenează produse și le pun prețuri simple.
2. Fac monede și bancnote din carton.
3. Pe rând, unii sunt vânzători, alții cumpărători, cu o sumă dată.
4. La final, fiecare spune ce a cumpărat, ce i-a rămas și ce ar fi vrut, dar nu a ajuns.

Ce vă trebuie: Carton, carioci, jucării sau desene cu produse.

Ce rămâne: Banii se termină, deci trebuie să aleg.

☐ Cele trei borcane

20 de minute, apoi câteva minute pe săptămână · 5-10 ani

1. Decorați trei borcane și lipiți etichetele din fișa de tipărit.
2. De fiecare dată când copilul primește bani, îi împarte în cele trei borcane.
3. Stabiliți împreună ce înseamnă fiecare: o cumpărătură mică, un scop mai mare, un dar pentru altcineva.
4. O dată pe lună, deschideți borcanul „dăruiesc" și hotărâți împreună cui îi faceți bine.

Ce vă trebuie: Trei borcane sau cutii, etichetele din PDF.

Ce rămâne: Banii au trei roluri, iar generozitatea e unul dintre ele.

☐ Nevoie sau dorință?

15 minute · 6-9 ani

1. Pregătiți cartonașe cu imagini: pâine, apă, ghiozdan, geacă de iarnă, jocuri pe tabletă, înghețată, jucărie nouă.
2. Copilul pune fiecare cartonaș la „nevoie" sau la „dorință".
3. Discutați cartonașele greu de pus: o geacă e nevoie, dar a treia geacă?
4. Încheiați: dorințele nu sunt rele, dar vin după nevoi.

Ce vă trebuie: Cartonașe cu imagini, desenate sau decupate din reviste.

Ce rămâne: Copilul începe să pună întrebarea singur, la magazin.

☐ De unde vin banii?

30 de minute · 6-9 ani

1. Întrebați 3-4 adulți din familie: „Ce faci la serviciu? Cui îi folosește?"
2. Copilul desenează fiecare meserie.
3. Discutați: oamenii primesc bani pentru că ajută pe cineva cu munca lor.

Ce vă trebuie: Hârtie, creioane colorate.

Ce rămâne: Banii vin din muncă, iar munca e un fel de a-i ajuta pe alții.

2 Alegeri și economisire

Pentru clasele a III-a - a V-a

☐ La cumpărături, cu lista

40 de minute · 9-11 ani

1. Faceți o listă de cumpărături pentru o masă simplă și dați o sumă fixă.
2. Copiii aleg produsele dintr-un pliant de magazin și adună prețurile.
3. Dacă depășesc suma, renunță la ceva și spun de ce.
4. Comparați listele: cine a cheltuit mai puțin și a avut tot ce trebuia?

Ce vă trebuie: Pliante de magazin, hârtie, creion.

Ce rămâne: Bugetul obligă la alegeri, iar alegerile au motive.

☐ Planul meu de economisire

20 de minute, apoi câteva minute pe săptămână · 8-12 ani

1. Copilul alege un lucru pe care și-l dorește și află cât costă.
2. Calculează cât poate pune deoparte în fiecare săptămână.
3. Desenează un termometru cu atâtea linii câte săptămâni îi trebuie.
4. Colorează câte o linie la fiecare sumă pusă deoparte.

Ce vă trebuie: Fișa „Planul meu" din PDF sau o foaie.

Ce rămâne: Răbdarea are un plan, iar planul se vede.

☐ Detectivul de reclame

30 de minute · 9-13 ani

1. Alegeți trei reclame pentru copii: la jucării, dulciuri, jocuri online.
2. Pentru fiecare, copiii răspund: ce vor să mă facă să simt? ce promit? ce nu spun?
3. Discutați cumpărăturile din jocuri: banii reali dați pe lucruri care nu există.

Ce vă trebuie: Trei reclame, tipărite sau pe ecran.

Ce rămâne: O reclamă vrea ceva de la mine. Pot să mă opresc și să mă gândesc.

☐ Cutia cu fapte bune, cu bani strânși împreună

Câteva săptămâni · 9-13 ani

1. Clasa alege o cauză: un adăpost de animale, o familie din cartier, o bibliotecă.
2. Copiii propun cum strâng bani: un târg cu lucruri făcute de ei, o vânzare de prăjituri.
3. Țin evidența: cât au strâns, pe ce dau banii.
4. La final, duc împreună darul și povestesc ce au simțit.

Ce vă trebuie: Acordul părinților și al școlii, un caiet de evidență.

Atenție: Banii strânși îi ține un adult, iar evidența se arată tuturor.

Ce rămâne: Banii pot face bine, iar transparența e parte din onestitate.

3 Buget și consumator avizat

Pentru clasele a VI-a - a VIII-a

☐ Bugetul meu pe o lună

O lună, câteva minute pe zi · 11-14 ani

1. Elevul completează tabelul „Bugetul meu" din PDF: ce primește, ce cheltuie, pe ce.
2. La final de lună, adună pe categorii: mâncare, distracție, economisire, alții.
3. Răspunde: ce m-a surprins? ce aș schimba?
4. Face bugetul lunii următoare înainte să înceapă.

Ce vă trebuie: Tabelul din PDF, un creion.

Ce rămâne: Un buget nu e o interdicție, ci un plan făcut de mine.

☐ Cum aleg o bancă pentru primul meu cont de economii?

2 ore · 13-14 ani

1. Elevii caută pe site-urile a trei bănci ce oferă copiilor: conturi de economii, carduri, aplicații.
2. Fac un tabel: dobânda, comisioanele, ce cere banca, ce poate face copilul singur.
3. Aleg varianta pe care ar recomanda-o unui coleg și explică de ce.
4. Fac un pliant de o pagină pentru clasă.

Ce vă trebuie: Calculator sau telefon cu internet, hârtie.

Atenție: E un exercițiu de comparat, nu o recomandare: deschiderea unui cont o decid părinții.

Ce rămâne: Înainte să semnez, citesc și compar.

☐ Planul familiei pentru un scop

O seară · 12-14 ani

1. Familia alege un scop: o excursie, un obiect pentru casă.
2. Elevul scrie pașii: cât costă, de unde vin banii, la ce renunță familia, în cât timp.
3. Prezintă planul familiei și îl ajustează după ce spun ceilalți.

Ce vă trebuie: Fișa „Planul meu" din PDF.

Ce rămâne: Scopurile mari se ating cu pași mici, puși pe hârtie.

☐ Sunt consumator: reclamația mea

45 de minute · 13-14 ani

1. Pornim de la o situație: căștile cumpărate s-au stricat după o săptămână.
2. Elevii află ce drepturi are cumpărătorul și cui se adresează: magazinul, apoi Protecția Consumatorului.
3. Scriu o reclamație scurtă și politicoasă, cu faptele, data și ce cer.
4. Citesc reclamațiile în perechi și le îmbunătățesc.

Ce vă trebuie: Hârtie sau calculator.

Ce rămâne: Am drepturi ca cumpărător și știu să le cer calm, în scris.

Banii și valorile · orice decizie cu bani e o alegere

Responsabilitate
Îmi asum alegerile. Dacă am cheltuit tot luni, aștept până la banii de săptămâna viitoare.

Răbdare
Pot aștepta pentru ceva ce îmi doresc mult. Strâng puțin câte puțin, după un plan.

Onestitate
Restul primit greșit se dă înapoi. O datorie se plătește, chiar și una mică, față de un prieten.

Generozitate
O parte din bani pot face bine altcuiva: un cadou, o donație, o faptă bună.

Recunoștință
Știu cât muncesc părinții pentru bani și mulțumesc pentru ce primesc.

Curaj
Pot spune „nu" la o cheltuială doar pentru că o fac toți colegii.

Programele Asociației Maxwell România, cu ghidurile „Eu Aleg", „Eu Acționez" și „Eu Inspir" și opționalul „Educație pentru viață" (clasele a V-a - a VII-a), îi învață pe copii să aleagă după valori și să-și asume alegerile.

Cele trei borcane · decupați etichetele și lipiți-le pe trei borcane sau cutii

1

Cheltui

pentru lucruri mici, acum

2

Economisesc

pentru un scop mai mare

3

Dăruiesc

pentru cineva care are nevoie

✂ Decupați pe linia punctată. Fiecare sumă primită se împarte în cele trei borcane.

Planul meu de economisire · colorați câte o treaptă la fiecare sumă pusă deoparte

Ce îmi doresc: _____

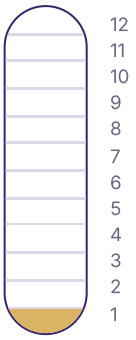
Cât costă: _____

Cât pun deoparte pe săptămână: _____

În câte săptămâni: _____

La ce renunț între timp: _____

Data la care îl cumpăr: _____

Bugetul meu pe o lună · pentru clasele a VI-a - a VIII-a

Data	Pe ce (sau de la cine)	Am primit	Am cheltuit
Total			

La final de lună: ce m-a surprins? ce aș schimba? Faceți bugetul lunii următoare înainte să începă.